

orientats
www.cult.gva.es/orientados

Estratègies educatives per a la
família

En un context escolar i social especialment sensible respecte a la convivència i a la gestió dels conflictes als centres docents, Orientats constituïx una resposta en forma de pàgina web, que permet el fàcil accés a tots els interessats.

El seu objectiu és informar, orientar i assessorar al professorat, a l'alumnat i a les famílies sobre línies d'actuació i de prevenció davant de situacions conflictives.

Davant de problemes de convivència, de maltractaments o d'acaçament, la resposta no pot consistir en obviar la situació, ocultar-la o restar-li importància. És necessari abordar-los oferint respostes als col·lectius afectats.

Seguint este principi, Orientats permet l'accés a ALUMNAT, FAMÍLIES I PROFESSORAT, oferint a cada un d'ells uns continguts específics, ja que la seua visió dels conflictes, la manera com els viuen i les seues necessitats, són molt diferents i requereixen, per eixa raó, un tractament diferenciat.

En la línia d'orientació a les FAMÍLIES s'aborda la importància de les seues relacions amb l'escola, en un clima de col·laboració que constituïx un deure i un dret.

S'oferix als pares una sèrie de símptomes que poden fer suposar que els seus fills estan sent víctimes de maltractaments, s'expliquen les característiques i conseqüències del bullying i s'oferixen unes pautes d'intervenció des de la família, que inclouen les vies per a sol·licitar l'ajuda oportuna.

Un aspecte innovador és el correu electrònic que es posa a disposició de les famílies per a realitzar les consultes que consideren oportunes.

La pàgina web Orientats, www.cult.gva.es/orientados, després d'un poc més d'un any de la seua posada en marxa, ha sigut rebuda amb gran acceptació per part dels tres col·lectius a que es dirigix. Pel que fa al seu ús fins a hui, un 20% de les entrades correspon a alumnat, un 25% a famílies i el 55% al professorat.

Mitjançant l'ús que han fet les famílies del correu electrònic de la pàgina, hem comprovat que un alt percentatge d'elles s'ha interessat pels consells i la informació que se'ls oferix, però la seua demanda ha anat més enllà.

És per això que en este moment creiem oportú ampliar la informació que s'arplega en la web per a orientar i ajudar les famílies en un altre tipus de problemàtiques que els preocupen sobre els seus fills.

La nostra finalitat és que les famílies disposen d'informació clara i senzilla sobre els possibles problemes a què els seus fills estiguen fent front en la difícil etapa de l'adolescència. A més d'este tipus d'informació, el nostre propòsit és que puguen obtindre pautes senzilles i concretes d'actuació, tant a nivell general, com en problemes específics.

També considerem important suscitar la reflexió sobre l'estil educatiu que estan utilitzant amb els seus fills, perquè, si bé és cert que els pares perfectes no existixen, de vegades reproduïm pautes de criança amb els nostres fills donant per suposat que són les més adequades, sense qüestionar-ho.

Volem transmetre als pares que l'educació dels seus fills és una tasca complicada en què no estan sols. L'escola és part fonamental en este procés, però l'actitud de col·laboració entre pares i escola és determinant. Perquè l'adolescent tinga la millor educació possible és essencial propiciar la col·laboració entre família i escola, perquè el comportament en l'escola, en la majoria d'ocasions, és un reflex del que ocorre en el nucli familiar.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and lines, positioned above the name and title of the signatory.

Alejandro Font de Mora Turón.
Conseller de Cultura, Educació i Esports.

ÍNDEX

1.- Millorar la relació amb els teus fills.....	4
1.1.- Estils educatius: consells i recomanacions	4
1.2.- Quan hi ha problemes	5
1.3.- Virtuts i punts forts de nostres fills.....	6
2.- Problemes de comunicació amb els teus fills.....	7
2.1.- Pautes per a millorar la comunicació.....	7
3.- Com actuar davant dels problemes dels teus fills	9
3.1.- Problemes relacionats amb l'escola.....	9
3.1.1- Falta d'interés pels estudis	9
3.1.2.- Absentisme escolar	10
3.1.3.- Baix rendiment escolar	11
3.1.4.- Acaçament escolar.....	12
3.1.4.1.- Identificar al teu fill com a víctima de violència escolar.....	15
3.1.4.2.- Identificar una conducta violenta al centre per part del teu fill	17
3.2.- Altres	19

1.- Millorar la relació amb els teus fills.

La tasca d'educar els vostres fills és complicada, però no esteu a soles. L'escola és part fonamental en este procés, i l'actitud de col·laboració entre pares i escola ha de ser determinant perquè l'adolescent arribe a l'edat adulta de la manera més satisfactòria possible.

1.1.- Estils educatius: consells i recomanacions.

En general tots tenim algun tret de cada estil; no obstant això, sol haver-n'hi un que caracteritza el nostre mode de comportar-nos en major grau que els altres. Estos estils són: **autoritari, democràtic, permissiu i sobreprotector.**

A estos estils caldria afegir la figura del negligent, però este més que un estil, és un no-estil. Cada estil té les seues conseqüències positives i negatives, però els professionals aconsellen sempre la moderació. Això suposa acostar-se el més possible a l'estil democràtic. El millor estil educatiu és el que ha sigut precedit d'una reflexió; és a dir, actuar coherentment, saber per què s'actua així i conèixer les conseqüències dels vostres actes.

Per a situar-nos en un estil o en un altre ens poden fixar en els següents indicadors: nivell d'exigència, de control, normes i pautes restrictives, major ocupació de castic que de reforç positiu, disciplina intel·ligent (inductiva), major ocupació de reforç positiu que de castic, metes educatives, fomentar l'obediència a les normes i la sociabilitat, fomentar la responsabilitat i l'autoconfiança, fomentar l'autodirecció, l'autonomia i la iniciativa...

En la pàgina web Orientats podràs esbrinar quin és el vostre estil educatiu, i, siga quin siga, els següents suggeriments t'ajudaran a corregir possibles errades i a reforçar actituds correctes.

L'amor: sabem que vols molt els teus fills, però a més és important que els ho sàpies transmetre de manera clara i directa. És necessari que t'assegures que estan rebent el missatge. Demostrar afecte, celebrar els èxits, compartir èxits i moments especials, comptar amb l'amor d'algú, fa que ens sentim capaços de mamprendre coses i portar-les a cap, és a dir, que ens sentim segurs d'actuar lliurement.

Hem d'atendre especialment a estos aspectes:

Els límits: com es fixen els límits? Quins límits no són negociables? Com ho decidim? En principi, tracta de mantindre una actitud oberta al diàleg amb el teu fill i deixa que participe el màxim possible en la creació i manteniment de normes de conducta familiars. Açò fomentarà la seua implicació i la seua motivació per a complir-les.

L'autoritat: ser autoritari no generarà frustració o rancor en els nostres fills? Si el castic o la frustració que rep el teu fill és esporàdica, previsible i clarament delimitada, i predominen significativament les satisfaccions que experimenta, el més probable és que açò no siga així. Açò s'anomena PATERNITAT POSITIVA. És un mètode per a proporcionar unes directrius essencials i una disciplina de manera positiva.

La disciplina: la disciplina intel·ligent o inductiva és la que ajuda els fills a desitjar fer les coses bé. Es tracta d'un aprenentatge o acceptació de les normes per convenciment. A mesura que els xiquets aprenen a acceptar les normes per por a una sanció o en espera d'un premi, és necessari anar enriquint l'aprenentatge amb raonaments.

El raonament: tracta de raonar amb els teus fills per què acceptes una petició seua, rebutges una demanda o exigixes una conducta determinada. Si després de raonar i escoltar el teu fill no hi ha acord, recorda que eres tu qui posa les normes. Si el teu fill no queda convençut pels teus arguments, la teua decisió preval. Això ha de quedar clar. A mesura que el teu fill cresca, serà més important utilitzar la disciplina inductiva a més de les gratificacions i els castics, amb l'objectiu que siga ell mateix qui siga capaç de controlar la seua pròpia conducta.

Les expectatives: estes, enfocades d'una manera global on quede implícita la relació entre l'esforç emprat i l'èxit corresponent, seran beneficioses per a l'educació del teu fill. Però cal tindre en compte què eixes expectatives no siguen molt concretes (estudiar medicina, arquitectura, ser esportista d'elit...) ja que podem tindre l'efecte contrari, és a dir, no aconseguir l'expectativa marcada i no saber superar el fracàs.

1.2.- Quan hi ha problemes.

Hi ha diferents maneres d'afrontar l'estrés que comporta una situació problemàtica. La resposta concreta depén de quan, de quin aspecte de la vida ens amenaça, i quins recursos creus que tens per a afrontar-la. Estos trets definiran l'estil de la teua resposta cap als problemes. Tots tenim un poc de cada estil, encara que sol haver-hi una tendència o una manera característica de reaccionar. Utilitzem:

- **Estil evitador** quan, davant d'alguns problemes i situacions concrets, tendim a fer com si no existiren. La major part de la gent fa açò en alguna ocasió. Però apartar de la ment els problemes sovint pot ser inadequat.

- **Estil postergador** quan tendim a deixar la solució per a l'últim moment, deixant que les situacions ens vinguen al damunt i ens atropellen. Podem paréixer preocupats, però en certa forma estem evitant el problema.

- **Estil positiu d'afrontament:** és el més directe. Quan afrontem directament un problema, reconeixem les emocions que ens provoca i tractem d'expressar-les adequadament. Quan pensem que podem resoldre'l i el veiem més com un desafiament que com una amenaça. Quan li dediquem un temps d'atenció, quan reflexionem sobre diferents solucions abans de portar-les a cap, i quan mamprenem una acció, sabent que no és perfecta i sense por a equivocar-nos.

1.3.- Virtuts i punts forts dels nostres fills.

Segur que en alguna ocasió has escoltat pares verbalitzar queixes sobre el seu fill, o és possible que hages sigut tu mateix qui les haja formulat. Com a pares, ens preocupem pel que està succeint, i intentem buscar solucions. Probablement, estem atenent més a la part negativa de la conducta del nostre fill, donant per suposat que les característiques positives que posseïx les presenta qualsevol xic de la seua edat, restant valor a estes.

Resulta molt aconsellable que utilitzes les virtuts o fortalezes del teu fill perquè millore la vostra relació, i així fer front a la problemàtica específica que estiguen travessant.

Les fortalezes del teu fill fan referència a qualitats del seu caràcter que li permetran adaptar-se i sobreviure en la societat, aprendre a protegir-se i desenvolupar el seu benestar personal. Nombroses vegades ens fixem més en els defectes dels nostres fills i no valorem prou les seues qualitats positives (fortalezes). Com a pares, podeu aprofitar les virtuts per potenciar-les, i així compensar les seues carències.

Estos punts forts comprenen una àmplia gamma de factors i s'expressen en termes de capacitats o habilitats, actituds o valors, emocions i conductes. Podem destacar la saviesa, el coratge, la justícia, la moderació, la humanitat i la transcendència.

Per a esbrinar més sobre les possibles fortalezes dels teus fills i de com pots potenciar-les, entra en la web Orientats.

2.- Problemes de comunicació amb els teus fills.

Comunicar-se amb els fills durant l'adolescència no és una tasca fàcil.

Encara que no existix un manual per a la comunicació perfecta amb els nostres, sí que podem intentar que siga el més òptima possible seguint una sèrie de pautes que vos ajudaran a aconseguir que, amb el temps, siga el teu fill qui comence les vostres conversacions en més ocasions.

2.1.- Pautes per a millorar la comunicació.

Escolta'l. És essencial, perquè la comunicació entre el teu fill i tu siga el més fluida possible, que trobes temps per a escoltar-lo, d'una forma que expresses el teu interès i disposició. Quan ens detenim i escoltem a algú, li estem dient: "Eres important. El que dius m'interessa. Tu m'interesses".

Com escoltar el teu fill. Assegura't que estàs preparat per a escoltar-lo, presta tota la teua atenció al teu fill, practica l'escolta activa, invita el teu fill a parlar.

Què escoltar. Escolta el nucli central de la història, no penses que has de solucionar-li les coses; atén els sentiments del teu fill i respon a estos.

Accepta els seus sentiments. Ajuda'l perquè trobe diferents formes d'expressar els seus veraders sentiments, conta-li una història teua en una situació semblant, sent coses semblants; sigues un bon model per a ell.

Utilitza un llenguatge respectuós. El llenguatge que utilitzes amb el teu fill comunica moltes coses sobre tu mateix; quan estigues molt enfadat per alguna cosa que ha fet el teu fill, intenta, en la mesura que siga possible, posposar la conversació dient-li que estàs massa enfadat per a parlar en eixe moment del que ha fet.

Elogia el teu fill. Sigues generós a l'hora d'elogiar el teu fill. Això facilitarà que se senta bé amb si mateix, i en conseqüència, la vostra comunicació serà més fluida perquè sentirà que valores els seus esforços i avanços. Açò no significa que hàgem d'elogiar-los contínuament sense que hi haja un motiu que ho justifique, perquè s'aconseguiria l'efecte contrari. L'elogi excessiu i poc sincer incomoda els adolescents.

Corregix el teu fill tantes vegades com penses que és necessari. Els xics adolescents necessiten regles i límits. En els casos en què açò no ocorre apareixen sentiments d'abandó. Necessiten saber que els seus pares estan al seu costat, pendents del que puga ocórrer. Hem de desterrar les idees que relacionen la possible subordinació amb futurs traumes en els nostres fills; res més lluny de la realitat.

En els casos en què siga possible una negociació amb el teu fill, practica-la. Intenta arribar a unes solucions consensuades seguint els passos següents:

1. Deixa que el teu fill expose el seu punt de vista.
2. Exposita a continuació el teu punt de vista.
3. Invita el teu fill a buscar solucions consensuades.
4. Anota totes les idees sense jutjar-les i sense donar-hi la teua opinió.
5. Revisa la llista i decidix quines són les més viables per a intentar arribar a un acord.

3.- Com actuar davant dels problemes dels teus fills.

Els problemes escolars dels nostres fills solen causar-nos una preocupació constant, siga pel que fa al rendiment acadèmic o a les relacions interpersonals que allí es constitueixen. Són freqüents situacions en què els pares i les mares ens preguntem què ha pogut ocórrer amb el nostre fill perquè haja baixat el seu rendiment.

Les causes són variades, des de problemes actitudinals cap a tot allò relacionat amb l'escola (desinterés, deixadesa...), problemes emocionals (depressió, ansietat...) fins a problemes de tipus mèdic que dificulten l'aprenentatge (trastorns neurològics de la percepció, dislèxies...). Estos últims, si existixen, és probable que apareguen abans que el teu fill arribe a l'adolescència; però, si sospites que este és el problema, et recomanem que busques l'ajuda d'un professional que pugua realitzar una avaluació al teu fill i assessorar-vos sobre com pot millorar les seues dificultats.

3.1.- Problemes relacionats amb l'escola.

Recorda que mantindre una comunicació directa amb el tutor/a del teu fill, és molt important, no sols quan hi ha problemes, sinó periòdicament. Disposes d'una hora de tutoria setmanal en què pots concertar una cita per a interessar-te per com van les coses en l'escola, i per a donar a conèixer tota la informació pertinent que siga necessària sobre altres temes relacionats amb el teu fill.

3.1.1- Falta d'interés pels estudis.

Hi ha xics i xiques que des dels primers cursos de primària comencen a mostrar rebuig cap a l'estudi. La nostra actitud influirà considerablement en els seus sentiments respecte a la seua vàlua com a estudiant, per la qual cosa hem de ser cuidadosos amb els nostres comentaris. Hi ha certes actituds negatives que utilitzem els pares i les mares sovint amb el propòsit de motivar-los cap a l'estudi que tenen just l'efecte contrari. Ens referim a:

- Culpar i acusar, insultar, amenaçar, donar ordres, soltar sermons i discursos, fer-se la víctima, comparar, parlar amb sarcasme, etc.

En este cas et recomanem:

- Reconéixer i acceptar els seus sentiments d'insatisfacció, i mostrar preocupació i comprensió. Això l'ajudarà a sentir-se motivat per a continuar endavant.
- Utilitzar la imaginació en les ocasions que siguen propícies per a fer-li més suportable la realitat: "T'imagines que tinguérem un escàner en el cervell com els dels superherois que llegira tot el contingut del llibre!".
- Acceptar els seus sentiments tot i que la seua actitud ens desespere en alguna ocasió. "Fill, t'agrada molt parlar pel Messenger, veritat. Més tard, quan acabes els deures, tindràs oportunitat de fer-ho".
- Descriure el que fa correctament i després assenyalar-li el que li falta per a acabar. Pensarà que valores els seus esforços: "Veig que ja has acabat els quatre primers exercicis. Ara només et queden els dos últims i repassar el tema set".

3.1.2. - Absentisme escolar.

Un altre indicador que ens assenjala algun tipus de problema educatiu és l'absentisme escolar. Generalment és el tutor/a qui informa els pares que l'alumne no assistix a les classes. En este cas et suggerim:

- Intenta esperar que et passe l'enuig per sentar-te a parlar d'allò que ha succeït; en cas contrari, l'escriu i crearàs predisposició perquè et conteste amb mals modals, cosa que no contribuirà al fet que el problema millore.
- Si és la primera vegada que ocorre, intenta esbrinar què l'ha pogut portar a fer-ho. Potser ho ha fet en companyia d'altres companys per a no paréixer un "porica", per exemple. En este moment has de deixar-li clar quines seran les conseqüències de tornar a tindre esta actitud.
- Quan esta actitud es repetisca, has de fer complir les conseqüències que anteriorment li vas exposar, siguen les que siguen, perquè en cas contrari no prendrà seriosament el que li digues i esta actitud irresponsable pot generalitzar-se a altres àrees. Si està castigat sense eixir tot el cap de setmana, tampoc pot anar al dinar d'aniversari d'un familiar, per exemple.

- Mantindre una actitud de col·laboració amb el personal del seu centre escolar, informant-lo del que estàs fent pel teu compte per a intentar corregir el problema.

3.1.3.- Baix rendiment escolar.

Convé que, com a pares i mares, recordem que **la verdadera intel·ligència no la mesuren les notes**. Hi ha xics molt intel·ligents que obtenen males notes per no tindre interès a aprendre el que en l'escola se'ls ensenya; però, no obstant això són veraders artistes realitzant un altre tipus de tasques. Consells:

- **Descartar problemes de tipus metodològic.** És possible que veges que el teu fill passa hores estudiant, i no entens per què suspén. Potser el que ocorre és que no “sap estudiar”, és a dir, que no utilitza adequadament les tècniques d'estudi. En este cas, el psicopedagog del seu centre escolar pot treballar amb ell este problema.
- **Plantejar amb el teu fill possibles alternatives diferents dels estudis universitaris.**
- **Tindre en compte els xicotets progressos, no el resultat final.** D'esta manera sentirà que valores el seu esforç.
- **No comparar-lo amb els seus companys de classe que normalment obtenen bones qualificacions.**
- **Atenció i compte amb les etiquetes.** Que un xic es considere “mal estudiant” no afavorirà en absolut que milloren les seues notes. Per a evitar que açò ocórrega:
 - Posa'l en situacions en què puga veure's d'una altra forma.
 - Deixa que t'escolte quan digues qualsevol cosa favorable d'ell a una altra persona.
 - Exemplifica el comportament que desitges que tinga.
 - Recorda-li ocasions en què ha tingut actituds correctes cap a l'estudi.
 - Expressa-li els teus sentiments i expectatives quan actue de forma errònia.

És prou habitual que un adolescent excuse el seu baix rendiment amb comentaris del tipus "El profe em té mania". Davant del dubte que esta situació pugua ser real, pren-te un temps per a aclarir allò que ha succeït abans de deixar-te portar per les teues emocions. Et recomanem:

- Observar si el teu fill sol atribuir als altres els seus fracassos en altres àrees. Si és així, potser estarà utilitzant el mateix estil d'atribució per al seu problema en l'escola.
- Comprovar si el teu fill té algun problema emocional (depressió, ansietat...) que pugua estar interferint en la seua actitud.
- Aconsellar-li que, encara que la seua afirmació siga certa, la forma de solucionar el problema és demostrant la seua vàlua com a estudiant.
- Si observes indicis clars que esta situació pot ser real, no dubtes a comunicar-ho a la direcció del centre.

3.1.4. - Acaçament escolar.

La violència és tota acció intencional que danya o busca danyar tercers. Quan eixos tercers són persones, la violència pot ser de diversos tipus: física, emocional, sexual.

La violència pot ocórrer en molts llocs; per exemple, en les llars, en els carrers, en els llocs de treball, en els camps d'esports i en les escoles.

Quan la violència exercida contra les persones ocorre en les instal·lacions escolars, o en la contornada de l'escola, o durant les activitats extraescolars, llavors es parla de violència escolar, i pot ser del professorat cap a l'alumnat, de l'alumnat cap al professorat i inclús cap a personal no docent del centre.

No obstant, la més freqüent es dona entre l'alumnat: huit de cada deu estudiants d'ESO diuen que han presenciado algun acte de violència escolar entre l'alumnat. Allò més habitual és que les baralles, insults, etc., siguen merament ocasionals.

A vegades, no obstant això, la violència escolar es reitera i ho fa en un marc de desequilibri de poder, açò és: qui agredix és més fort físicament que la víctima o, almenys, esta així ho pensa, raó per la qual se sent intimidada.

L'acaçament escolar (o bullying, que és el seu terme en anglés) és una forma característica i extrema de la violència escolar que té estes característiques:

- Es dóna entre iguals.
- Suposa un abús de poder o desequilibri de força.
- Es reitera en el temps.
- És intimidatòria.

L'acaçament escolar, en definitiva, no és una forma de violència esporàdica, que és la forma dominant de violència escolar. No és una baralla, un insult o una amenaça aïllada, les conseqüències de la qual no solen anar més enllà. L'acaçament escolar és, al contrari, una espècie de tortura, sovint metòdica i sistemàtica, que suposa l'existència d'un clar abús de poder. Tal vegada qui acaça no siga en realitat més fort que la víctima, però esta ho creu així; per eixa raó s'atemorix.

L'abús de poder és tan manifest que, encara que l'acaçament pot ser realitzat per una sola persona, sovint és consumat per un grup. A més, a vegades, ocorre davant del silenci, la indiferència o la complicitat de companys o companyes.

Dades

El Centre Reina Sofía ha realitzat esta investigació a partir d'una enquesta d'elaboració pròpia. L'enquesta va ser administrada entre el 20 de maig i el 2 de juny de 2005 per l'empresa d'estudis de mercat i opinió pública Metra-Seis.

Van ser entrevistats 800 adolescents d'entre 12 i 16 anys, d'ambdós sexes, escolaritzats i distribuïts proporcionalment segons sexe, edat, agrupació de comunitats autònomes, i grandària del municipi.

Dels resultats obtinguts destaquen els següents:

- De cada 100 escolars, 75 han presenciat algun acte de violència escolar. La majoria dels actes presenciats (8 de cada 10) eren de tipus emocional, i la mitat d'estos eren freqüents.

- 15 han sigut víctima de violència escolar en general. 8 de cada 10 han patit, en concret, maltractament emocional i, d'estes, quasi 4 l'han patit de forma persistent.
- 3 han patit acaçament escolar en particular. 9 de cada 10 víctimes d'acaçament han patit maltractament emocional i set maltractament físic. 7 de cada deu víctimes d'acaçament són xiques i 4 de cada 10 tenen 13 anys.
- 8 són agressors. Majoritàriament (7 de cada 10) són xics.

Dades interessants:

La “llei del silenci” no està tan generalitzada. Ni els testimonis, ni les víctimes es queden majoritàriament muts davant de la violència escolar. Els testimonis solen intervindre i contar-ho, especialment als professors. 4 de cada 10 víctimes també ho conten al professorat.

Els agressors escolars no solen autopercebre's com a agressors, sinó com a defensors: creuen que es defenen d'agressions o provocacions de les víctimes, és a dir, s'autojustifiquen, a causa d'una forta distorsió cognitiva. En eixe cas seria convenient que reberen atenció psicològica.

Quan el nostre fill està sent víctima d'acaçament en l'escola, els pares tenim molt a fer per a ajudar a eradicar el problema. Normalment, es duen a terme accions conjuntes amb la direcció del centre escolar, preparada per a arreplegar i aportar informacions que servisquen per a analitzar la situació, informar sobre ella, i sol·licitar l'ajuda necessària per a acabar amb la situació. És important que sapiem que està al nostre abast i és la nostra obligació fer tot el possible per a acabar amb este tipus de violència. Però hem de treballar amb l'escola, el seu professorat i equips directius, els quals mostraran sempre la seua predisposició a no tolerar cap tipus d'abús.

Encara que moltes vegades no és fàcil treballar junts en la busca de solucions, és l'única via de detindre este tipus d'accions.

Estes actuacions no han de ser diferents si en lloc de ser el nostre fill l'agredit, és l'agressor.

3.1.4.1.- Identificar el teu fill com a víctima de violència escolar. Què fer?

Com reconèixer que el teu fill és víctima de violència escolar?

▶ Indicadors psicològics

- Presenta canvis temperamentals d'humor (més del normal en l'adolescència).
- Es mostra trist i deprimat.
- S'aïlla de la realitat.

▶ Indicadors interpersonals

- Passa moltes hores a soles i no ix amb els seus amics.
- Abandona bruscament activitats que abans realitzava amb el grup d'amics.
- Presenta poques o nul·les relacions amb companys de la seua classe o centre.

▶ Indicadors escolars

- Parla poc o gens de les seues activitats en el centre escolar o evita qualsevol pregunta respecte d'això.
- Ha empitjorat el seu rendiment escolar.
- Presenta símptomes psicossomàtics el diumenge o el dia abans d'incorporar-se al col·legi o a l'institut. Es manifesten, per exemple, amb dolors abdominals, vòmits, mals de cap, etc.
- Evita anar al col·legi, o s'excusa per a faltar a classe.
- Ix de casa amb el temps just per a arribar al centre escolar per no haver d'interactuar fora de la classe.
- Defuig trobar-se en el carrer amb determinades persones del seu entorn escolar.

▶ Indicadors d'agressió

- Es queixa moltes vegades de ser objecte d'insults, burles o agressions en el centre escolar.

- Comenta que se li perden sovint els materials escolars o els diners.
- Arriba a casa amb la roba esgarrada.
- Presenta blaüres o ferides.

Què fer?

▶ Davant d'una potencial situació d'acaçament

- No espereu que el vostre fill parli sobre la seua situació.
- Ajudeu-lo a trencar la “lleï del silenci” que sol envoltar la violència escolar.
- Parleu-li del maltractament escolar en general.
- Feu-li sentir confiança.
- Parleu clarament amb el vostre fill sobre els indicis que pareixen delatar que està sent víctima de maltractament.
- Abordeu el problema amb serenitat, açò el farà sentir segur.

▶ En cas que es confirme la situació d'acaçament

Amb el vostre fill

- Induïu-li confiança, de manera que sàpia que compta amb vosaltres.
- Parleu mostrant-li suport i seguretat.
- Feu-li veure que és una situació transitòria i que té solució.
- Analitzeu les possibles alternatives de solució.
- Propicieu activitats en què pugui relacionar-se amb altres xics o xiques de la seua edat, sense forçar la situació.
- Feu-li sentir la necessitat d'afrontar la situació, motivant-lo que parli amb la persona del centre escolar que li ofereix major confiança.

Amb el centre escolar

- Plantegeu amb la serenitat deguda la situació, i busqueu solucions de manera conjunta amb el centre i amb els recursos de la Conselleria d'Educació.
- Planifiquen juntament estratègies per a acabar amb la situació.
- Busqueu ajuda dels professionals que siguin necessaris per a ajudar el vostre fill.

Important

Qualsevol pas que la família done ha de ser conegut i acordat prèviament amb el fill.

3.1.4.2.- Identificar conducta violenta en el centre escolar per part del teu fill. Què fer?

Com reconèixer que el teu fill es comporta de forma violenta en el centre escolar?

- Es mostra rebel i no complix les normes familiars, socials, etc.
- Sempre vol tindre l'última paraula.
- És prepotent de forma contínua amb els seus germans, cosins o cercle més pròxim.
- És dominant en les relacions amb els seus amics.
- No es posa en el lloc d'altres persones quan se li demana reflexionar sobre la seua conducta.
- Mai o poques vegades accepta que és responsable dels seus actes i demana disculpes.
- Disfruta mofant-se i humiliant els seus amics cada vegada que té oportunitat de fer-ho.
- Parla de forma despectiva d'algun company o companya de la seua classe.
- Està integrat en una colla conflictiva.
- Es jacta de les seues accions violentes.

Què fer?

Si vos assabenteu que el vostre fill és un agressor escolar, manteniu la calma. És una situació transitòria que es pot solucionar. Però actueu ràpid.

Amb el vostre fill.

- No espereu que parli sobre la seua situació. Abordeu-lo amb preguntes clares i directes sobre la vostra sospita.
- Si heu sigut informats pel centre escolar d'una agressió per part del vostre fill, parleu amb ell i inviteu-lo a posar-se en el lloc de la víctima. Parleu del problema del qual vos han informat, expresseu-li que este tipus de comportament no és tolerable.
- Feu-li saber que este tipus de conducta tindrà una sanció immediata per la vostra part.
- Apliqueu la sanció de forma immediata.
- Si no vos sentiu amb l'autoritat suficient per a abordar este problema amb el vostre fill, heu de buscar ajuda d'una persona que puga tractar-lo amb ell.
- Busqueu ajuda dels professionals que siguen necessaris per a ajudar-lo.

Amb el centre escolar

- Plantegeu amb serenitat la situació a la busca de suport, ajuda, orientació i consell.
- Busqueu solucions de manera conjunta.
- Freqüenteu contínuament el centre escolar fins que cesse el comportament violent del vostre fill.
- Pacteu normes que es complisquen tant en el centre escolar com a casa.
- Recolzeu les decisions preses pel centre escolar, no les discuteu davant del vostre fill. Si no hi esteu d'acord, parleu-les en privat amb les persones encarregades.
- Si el maltractament al seu company ha ocorregut en grup, demaneu-li que trenque els vincles amb eixos companys, i tracteu d'oferir-li altres vies d'integració social fora d'eixos grups.

Important

- Recordeu que els comportaments violents no desapareixen d'un dia per l'altre.

Recomanem:

- Establir normes clares en casa i supervisar que es complisquen.
- Oferir models de conducta pacífica i ensenyar a mantindre la calma davant de situacions estressants.
- De vegades, convé acudir a teràpia conjunta per a afavorir la resolució pacífica dels conflictes.

3.2.- Altres.

En l'adolescència els problemes escolars no sempre es donen de forma aïllada. Sovint estos interaccionen amb un altre tipus de circumstàncies que poden agreujar o condicionar més els problemes escolars. Parlem de problemes com: depressió, ansietat, trastorns de la conducta alimentària (anorèxia i bulímia), conductes addictives (alcohol i cannabis), ús de les noves tecnologies, pèrdua d'un ser volgut, separació o divorci amb fills adolescents...

Trobaràs informació, orientacions i pautes a seguir, enllaços d'interés, bibliografia, lectures recomanades i una adreça de correu electrònic perquè contactes amb nosaltres en

www.cult.gva.es/orientados

“Eduqueu els xiquets i no serà necessari castigar els hòmens”.

(Pitàgores, filòsof grec)